

Tülin Daloğlu¹
ABD Merkezi Direktörü**TRUMP'IN GÖÇMENLİK POLİTİKALARI:
ANAYASAL DÜZENLE GÜÇ SINAVI**

Amerika'da denge ve denetleme mekanizmaları devreye giriyor. Başkan, Kongre ve yargı arasındaki yetki tartışmaları şekilleniyor. ABD siyasal sisteminin temel taşlarından biri olan kuvvetler ayrılığı ilkesi, günümüzde yeniden sınanıyor. Özellikle federal yönetimin aldığı kararların yasama organı ve yüksek yargı tarafından sorgulanması, sistemin nasıl işlediğine dair önemli örnekler sunuyor. Yürütmenin sınırlarını zorlayan başkanlık kararları, Kongre'nin yasa yapma gücü ve Yüksek Mahkeme'nin denetleyici rolü arasındaki denge, Amerikan demokrasisinin işleyişini gözler önüne seriyor. Son gelişmeler, bu üç güç arasında süregelen mücadelenin yalnızca hukuki değil, aynı zamanda siyasi ve toplumsal sonuçları da olduğunu ortaya koyuyor.

Amerikan Başkanı Donald J. Trump, nevi şahsına münhasır bir siyasetçi. Popülist siyasetin yarattığı geleneksel ikiliklerin ötesine geçen; karar alma süreçlerinde öngörülmezliği ve şok edici müdahaleleriyle yerleşik yönetim normlarını zorlayan bir siyaset etme tarzına sahip. Seçim kampanyasının merkezine yerleştirdiği yasa dışı göç meselesini, seçildikten sonra da ana siyasi gündem olarak sürdürüyor. Trump, 11 Mayıs tarihli sosyal medya paylaşımında 21 Milyon yasadışı göçmeni sınır dışı etme niyetini açık etmiş ve mahkemelere bir kez daha gözdağı vermiştir.²

Trump yönetiminin tartışmalı uygulamaları, 1798 tarihli Alien Enemies Act'in günümüz koşullarında yürürlüğe sokulması ve habeas corpus ilkesinin askıya alınması yönündeki öneri, belirli bir stratejik varsayıma dayanmaktadır: Yasa dışı göçmenlerin sayıca fazlalığı ve bu bireylerin hukuki haklarını kullanarak federal mahkemelere başvurmalarının, yargı sisteminde ciddi bir tıkanıklığa yol açabileceği endişesi.

¹ <https://www.tepav.org.tr/tr/ekibimiz/s/1498>² <https://x.com/trumpdaily/posts/status/1921616608411193817?s=46&t=VKfpVq6bT16VIQJziyTZg>

Bu çalışmada ifade edilen bulgular, yorumlar, sonuçlar, öneriler ve görüşler tamamen yazar(lar)ına aittir. TEPAV'ın resmi görüşü değildir. © TEPAV, aksi belirtilmedikçe her hakkı saklıdır.

Trump, 22 Nisan tarihli sosyal medya paylaşımında da bu yaklaşımı açık bir dille ifade etmiş ve şöyle demiştir: “Herkesi yargılayamayız, çünkü bunu yapmak abartısız 200 yıl sürer. Ülke dışına gönderdiğimiz yüz binlerce yasa dışı göçmen için yüz binlerce duruşmaya ihtiyacımız olacaktır. Böyle bir şeyi yapmak mümkün değil.”³ Bu açıklama, yürütme erkinin, yargı sürecini bir engel olarak gördüğünü ve anayasal hakları, yönetişimsel pratiklerle sınırlandırma niyetini açıkça ortaya koymaktadır.

1. Göçmenlik ve Habeas Corpus'un Askıya Alınması Tartışması

Trump yönetimi, yasa dışı göçmenlerin mahkemelerde kendilerini savunma hakkını askıya alabilecek bir yol izlemeyi değerlendiriyor. Bu, Anglo-Amerikan hukuk geleneğinin temel ilkelerinden biri olan *habeas corpus* ilkesinin doğrudan ihlali anlamına geliyor. Anayasa, bu hakkın sadece “isyan ya da işgal durumunda kamu güvenliği gerektiriyorsa” askıya alınabileceğini belirtir (U.S. Constitution, Art. I, Sec. 9⁴).

Ancak Başkan Trump'ın göç politikalarını organize eden Beyaz Saray Genel Sekreter Yardımcısı Stephen Miller, yasa dışı göçmen akınını bir “istila” olarak tanımlayarak bu anayasal istisnanın bugün geçerli olduğunu savunuyor. Miller da aynı Trump gibi, eğer milyonlarca göçmen mahkemelere başvurursa, bu sürecin hem yıllar alacağı, hem de sistemi felç edeceği kanaatinde.

New York Times'a konuşan Georgetown Üniversitesi hukuk profesörü Stephen I. Vladeck, “Habeas corpus'un askıya alınma yetkisi yalnızca Kongre'ye ait olan, neredeyse herkes tarafından kabul edilen anayasal bir görüştür” dedi.⁵

“Bunu yapmalarının tek nedeni mahkemede kaybetmeleri” diye ekledi.

Bu yaklaşım, aynı Irak savaşında olduğu gibi “önleyici güvenlik” mantığına oturtulmaya çalışılıyor. Yani tehdidin kaçınılmaz olduğu ve gecikilirse daha büyük risk içeren gelişmelerin önüne geçmek için başlatılan bir dizi siyasi eylem kararı. Bir başka deyişle, toplumsal güvenlik öncelenerek bireysel hakların her türlü denetim ve baskıya açık hale gelmesi, başkanın yürütme yetkisinin de böyle zamanlarda genişlemesine uygun bir alan açılması. Ancak Anayasa'ya yapılan Altıncı Değişiklik Maddesi, ABD'de bulunan ve cezai kovuşturmalarda sanık olan herkesin yargı yoluna başvurma ve adil yargılanma hakkının temel bir hak olduğu açıkça vurgulanıyor.⁶ Trump yönetiminin bu yaklaşımı kabul gördüğü takdirde, yasa dışı göçmenler yalnızca fiziksel sınırlar dışına değil, anayasal sistemin dışına da itilmiş olacaklar. Bu durum, liberal anayasal demokrasinin temel ilkelerine aykırıdır.

Amerikan Yüksek Mahkemesi, Nisan 2025'te, Trump yönetiminin Alien Enemy Act'i kullanarak Venezüellalı göçmenleri sınır dışı etme girişimine karşı önemli bir karar verdi. Mahkeme, göçmenlerin sınır dışı edilmeden önce makul bir süre içinde yasal itiraz hakkına sahip olmaları gerektiğini belirtti. Bu kararlar göçmenlerin usul haklarının korunması gerektiğini vurguladı.⁷

Ancak Amerikan Başkan Yardımcısı J.D. Vance'in şubat ayında, federal mahkemelerin Beyaz Saray'ın “meşru gücünü” sınırlamasına izin vermeyecekleri yönünde yaptığı açıklama, bu yönetimin yapabilecekleri konusunda endişeleri artırıyor. “Bir yargıç, bir generale askeri bir

³ <https://truthsocial.com/@realDonaldTrump/posts/114377993807616549>

⁴ <https://constitution.congress.gov/browse/article-1/section-9/>

⁵ <https://www.nytimes.com/2025/05/09/us/trump-habeas-corpus.html?searchResultPosition=1>

⁶ https://constitution.congress.gov/browse/essay/amdt6-4-1/ALDE_00013124/

⁷ <https://www.npr.org/2025/04/29/g-s1-63187/trump-courts-immigration-judges-due-process>

operasyonun nasıl yürütüleceğini söylemeye çalışırsa bu yasadışı olur” diyen Vance, X’te yaptığı paylaşımda şu ifadeleri kullanmıştı: “Bir yargıç, başsavcıya savcı olarak takdir yetkisini nasıl kullanacağını emretmeye çalışırsa bu da yasadışıdır. Yargıçların yürütmenin meşru gücünü kontrol etmesine izin verilmez.”⁸

Hukukçular, bu yaklaşıma kategorik olarak karşı çıkıyor. Çünkü erkler ayrımı, tam da bu itirazın merkezinde yer alıyor ve yürütmenin denetimi ile kontrolden çıktığı yerlerde yasaya dönülmesini içeriyor. Federal hakimler, bireyin yargıya erişim hakkının, yalnızca barış zamanında değil, savaş gibi zor durumlarda da anayasanın güvencesi altında olduğunu vurguluyorlar. Houston Chronicle’ın haberine göre, anayasal yetkilerin bu şekilde genişletilmesi, “yürütmenin yargıyı devre dışı bırakmasına yönelik ciddi bir tehdit” olarak değerlendiriliyor.⁹

2. Alien Enemies Act ve Trump’ın Yorumlayıcı Genişletmesi

Trump, yasa dışı göç ile mücadelede ilk olarak tartışmayı 1798 tarihli Alien Enemies Act’in yani Yabancı Düşmanlar Yasasını bugünün koşullarında uygulamaya başlatması ile tetikledi. Bu yasa, savaş zamanlarında, düşman ülke vatandaşlarının sınır dışı edilmesini düzenler. Ancak Trump yönetimi, bunu Venezüellalı göçmenleri sınır dışı ederken ve ortada savaş yokken kullandı.

ABD, bu yasayı kullanarak mart ayında 137 Venezüellalı çete üyesini El Salvador’daki kötü bir hapishaneye gönderdi.¹⁰ Trump yönetimi, Venezüellalı Tren de Aragua çetesini “ABD topraklarında bir istila veya yağmacı saldırı düzenlemek, teşebbüs etmek ve tehdit etmekle” suçladı.

Ancak aynı Yüksek Mahkeme’nin, göçmenlerin sınır dışı edilmeden önce usul haklarını kullanabilmeleri gerektiğini vurguladığı gibi; New York, Colorado ve Texas’taki federal yargıçlar, Trump’ın Yabancı Düşmanlar Yasasını Venezüellalı göçmenler için uygulamasının anayasaya aykırı olduğunu hükmettiler. Öte yandan Tufts Üniversitesi öğrencisi Rumeysa Öztürk’ün tutuklanması, ifade özgürlüğü ihlali olarak değerlendirildi ve serbest bırakılmasına karar verildi. Ayrıca, hatalı şekilde sınır dışı edilen Kilmar Abrego Garcia’nın da derhal ABD’ye geri getirilmesine hükmedildi. Mahkemeler bu kararlarda, yürütmenin anayasal sınırlarını hatırlatırken bireylerin temel haklarını savunma sorumluluğunu da üstlenmiştir.

3. Tarihsel Arka Plan: 1798 Yabancılar Yasası ve Anayasa Krizi

Trump’ın başvurduğu yasal dayanaklar, Amerikan tarihinin en tartışmalı yasalarından biriyle örtüşüyor: 1798 tarihli Yabancılar ve Sedisyon Yasaları. Bu yasalar, özellikle göçmenlerin yargı süreci olmaksızın sınır dışı edilmesini mümkün kılıyor ve yürütmeye neredeyse sınırsız yetkiler tanıyordu.

Dönemin Amerikan Başkan Yardımcısı Thomas Jefferson ve Dışişleri Bakanı James Madison, buna karşı çıkarak Kentucky ve Virginia Bildirileri’ni yayımladılar. Jefferson, federal hükümetin yetkisini aştığı durumlarda eyaletlerin bu tür yasaları “iptal” etme hakkına sahip olduğunu savundu (Jefferson, 1798). Madison ise daha temkinli bir dil kullanarak “interposition” ilkesini

⁸ <https://x.com/JDVance/status/1888607143030391287>

⁹ <https://www.houstonchronicle.com/news/houston-texas/trending/article/habeas-corpus-trump-stephen-miller-20320115.php>

¹⁰ <https://www.bbc.com/news/articles/cy871w21d3vo>

ortaya attı; yani eyaletin, anayasa dışı federal uygulamaya karşı halkı koruma görevi olduğunu belirtti (Madison, 1798).

Bu tartışmalar, anayasanın yorumlanmasında sadece mahkemelerin değil, halkın ve eyaletlerin de rolü olduğunu savunan çoğulcu bir yaklaşımı doğurdu.

Alien Enemies Act, şimdiye dek 1812 Savaşı, Birinci Dünya Savaşı ve İkinci Dünya Savaşı sırasında olmak üzere yalnızca üç kez uygulandı. En son, İkinci Dünya Savaşı'nda yaklaşık 120.000 Japon kökenli kişi yargılanmadan gözaltına alındı ve binlercesi toplama kamplarına gönderildi. Aynı dönemde Alman ve İtalyan kökenli kişiler de hedef alındı.

4. Stratejik Gerekçe: Yargı Sistemini Yormamak mı, Demokratik Normları Aşındırmak mı?

Buradaki strateji, bireysel adaletin kamusal düzen uğruna göz ardı edilmesi anlayışına dayanır. Bu anlayış, otoriter liderliklerde sıkça görülen bir eğilimdir ve kamusal kaynakları 'öncelikli vatandaşlar' için koruma iddiası altında dışlayıcı uygulamalara yol açar. Seçmen nezdinde göçmenlerin topluma yük olduğu algısı, siyasi karar vericilerin daha sert politikaları meşrulaştırmasına olanak tanır. Bu noktada, popülizm ile otoriterliğin kesiştiği ince çizgide, Trump'ın politikaları hem anayasal sistemi hem de toplumsal dokuyu zorlamaktadır.

Trump yönetiminin bu adımlarının arkasında yatan stratejik motivasyon, yüzeyde rasyonel görünebilir: Potansiyel olarak milyonlarca göçmenin mahkemelere başvurusuyla yargı sisteminin çökmesi riski. Ancak bu yaklaşım, birey haklarının kolektif yük gerekçesiyle rafa kaldırılabilirliği varsayımına dayanıyor ki bu demokratik hukuk devletinin normları ile çelişir.

Immigration Research Initiative tarafından yapılan bir çalışmaya göre, göçmenlerin büyük kısmı, mevcut politikalar nedeniyle temel hizmetlere erişimden korktuklarını ve ayrımcılığa uğradıklarını belirtmektedir. Dahası, bu kurumun yaptığı ankete katılanların yarısından fazlası, %54'ü, son üç ayda en azından orta düzeyde ayrımcılık yaşadıklarını ifade etmekte. Buna rağmen bu ülkede kalmaya ve yabancı düşmanlığı ile mücadele etmeye kararlı olduklarını da söylemekte.¹¹ Ancak Trump seçmeninin büyük çoğunluğu, göçmenlerin kendi ekonomik ve kültürel yaşamlarına tehdit oluşturduğuna kanaat getirmiş durumda. Bu da, başkanın konuyu siyasi merkezine oturtmasında belirleyici rol oynamaktadır.

5. Demokratik Normların Çöküşü mü?

Trump'ın göçmen politikaları, sadece yürütme sınırlarını değil, aynı zamanda anayasal sadakati ve demokratik normların kalıcılığını da teste tabi tutuyor. Göç meselesi, hukuki değil, artık kültürel bir fay hattına dönüşmüş durumda.

Bu bağlamda Jefferson'ın 1798'deki uyarısı yeniden yankılanıyor: "Yürütme erki, Anayasa'yı yok sayarak işlev kazandığında, halkın ve eyaletlerin direnişi meşrudur". Bu direniş, birliğe karşı değil; birliği kuran değerlerin korunması içindir.

Sonuç

Göçmenlik, artık salt bir idari mesele değil; hukukun üstünlüğü, bireysel haklar ve anayasal sadakatin gerçek sınavına dönüşmüş durumda.

¹¹ <https://immresearch.org/publications/responding-with-courage-how-spanish-speaking-immigrants-report-being-impacted-by-the-new-deportation-regime/>

Trump'ın yürütme yetkisini güce dönüştürerek genişletme politikaları, anayasal sınırlar ile siyasi pragmatizm arasında şekillenen bir krizi işaret ediyor. Bu niyetin, bugün göçmenlik üzerinden sınanması, yarın için başka alanlarda, başka başlıklarda da denenebileceği kaygısını artırıyor. Göçmenlik, salt bir idari mesele olmaktan çıkıyor; hukukun üstünlüğü, bireysel hakların güvence altında olması ve anayasal sadakatin sınavına dönüşüyor.

Bu dönemde yanıt aranması gereken sorular ise şunlar: Yargı yükünü azaltmak adına bireysel haklar feda edilebilir mi? Bu durum, farklı konularda, benzer gerekçelerle bireysel hakların tartışılmasına yol verir mi? Trump'ın politikaları "evet, neden olmasın" yanıtı dayatıyor. Ancak bu yaklaşım, Amerika'nın sistemini oturttuğu omurgayı ve anayasalcılığı doğrudan reddediyor.